

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

***«Κύρωση της Σύμβασης Πώλησης Μετοχών και της Συμφωνίας Μετόχων
μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Deutsche Telekom AG»***

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Με το προτεινόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ φέρεται προς κύρωση αφενός μεν, με το άρθρο πρώτο, η Σύμβαση Πώλησης Μετοχών (στο εξής Σύμβαση), αφετέρου δε, με το άρθρο δεύτερο, η Συμφωνία Μετόχων (στο εξής Συμφωνία) μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρίας «Deutsche Telekom AG».

Τα δύο κείμενα υπεγράφησαν στην Αθήνα την 14η Μαΐου 2008 μετά από τήρηση της σχετικής διαδικασίας. Συγκεκριμένως, η Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων (άρθρο 3 του ν. 3049/2002 «Αποκρατικοποίηση επιχειρήσεων του Δημοσίου και άλλες διατάξεις» και άρθρο 71 του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα») αποφάσισε την έναρξη της διαδικασίας περαιτέρω αποκρατικοποίησης της εταιρίας «Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε.» (στο εξής Ο.Τ.Ε.) και, ακολούθως, η εταιρία «Deutsche Telekom AG» (στο εξής Deutsche Telekom) υπέβαλε αίτημα στην Επιτροπή για την έγκριση της απόκτησης μετοχών του Ο.Τ.Ε. (που αντιστοιχούν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20%). Το αίτημά της και, τελικώς, η πώληση των μετοχών του Ο.Τ.Ε., κατά τα οριζόμενα στη Σύμβαση και τη Συμφωνία, εγκρίθηκαν από τη Διυπουργική Επιτροπή (υπ' αριθμ. 94/14.5.2008 και υπ' αριθμ. 95/14.5.2008 αποφάσεις, αντιστοίχως), συμφώνως προς τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 11 του ν. 3631/2008.

Το βασικό περιεχόμενο των υπό κύρωση συμφωνιών είναι το ακόλουθο:

2

Σύμβαση Πώλησης Μετοχών

Συμφωνείται η πώληση 14.865.886 μετοχών του Ο.Τ.Ε. από το Δημόσιο και η αγορά τους από την Deutsche Telekom στην τιμή των 29,00 ευρώ ανά μετοχή. Οι μετοχές αυτές αντιστοιχούν περίπου στο 3,03% του υφιστάμενου κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου του Ο.Τ.Ε., προβλέπεται δε ότι το μέρος της χρήσης 2007 που αναλογεί στις πωλούμενες μετοχές θα ανήκει στο Δημόσιο (άρθρα 1, 2 και 3).

Το τίμημα της αγοράς (431.110.694,00 ευρώ) καταβάλλεται σε μία δόση, με κεφάλαια διαθέσιμα την «ημερομηνία ολοκλήρωσης», και ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες μεταβίβασης των μετοχών μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών (προσυμφωνημένη συναλλαγή «πακέτο») και πίστωσης του λογαριασμού του Ελληνικού Δημοσίου. Ως «ημερομηνία ολοκλήρωσης» ορίζεται η πέμπτη εργάσιμη ημέρα μετά: α) την απόκτηση από την Deutsche Telekom 107.671.713 μετοχών του Ο.Τ.Ε. που αντιστοιχούν στο 22% περίπου του μετοχικού κεφαλαίου του, και β) την κύρωση της Σύμβασης και της Συμφωνίας από τη Βουλή των Ελλήνων (άρθρα 1, 4 και 5).

Συνιστάται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από την Deutsche Telekom δικαίωμα προαίρεσης για την πώληση μετοχών του Ο.Τ.Ε. που αντιστοιχούν σε ποσοστό συνολικά 15% (5%, με ισχύ μέχρι ένα έτος μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης, και 10% του μετοχικού του κεφαλαίου, με ισχύ από το πέρας του ενός έτους έως την 31.12.2011) (άρθρο 6).

Περαιτέρω, παρέχονται αμοιβαίες διαβεβαιώσεις των συμβαλλομένων ως προς τις πωλούμενες μετοχές (άρθρο 7), ορίζονται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων κατά τη διάρκεια της ενδιάμεσης περιόδου μεταξύ της κατάρτισης της Σύμβασης και της ολοκλήρωσης της μεταβίβασης των μετοχών (άρθρο 8), ρυθμίζονται θέματα καταβολής τόκου υπερημερίας (άρθρο 9), εμπιστευτικότητας (άρθρο 10), ανακοινώσεων σχετικά με τη Σύμβαση (άρθρο 11), και ειδοποιήσεων και επιδόσεων μεταξύ των συμβαλλομένων (άρθρο 12). Επίσης, ορίζεται ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων δεν εκχωρούνται, δεν αναλαμβάνονται από άλλον ούτε μεταβιβάζονται με άλλον τρόπο, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του άλλου συμβαλλομένου (άρθρο 16). Τέλος, προβλέπεται η υπαγωγή σε διαιτησία κάθε διαφοράς από τη Σύμβαση με βάση τους κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (άρθρο 18) και ορίζεται ως εφαρμοστέο το ελληνικό δίκαιο (άρθρο 19).

Συμφωνία Μετόχων

Με τη Συμφωνία ρυθμίζονται οι σχέσεις του Ελληνικού Δημοσίου και της Deutsche Telekom, ως μετόχων του Ο.Τ.Ε., και αναλαμβάνονται εκατέρωθεν δεσμεύσεις. Ειδικότερα:

Καθορίζονται οι γενικές αρχές που διέπουν τις σχέσεις των δύο μετόχων προς όφελος του Ο.Τ.Ε., μεταξύ άλλων και ως προς την προώθηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και τη λειτουργία του ομίλου Ο.Τ.Ε., τη συμμόρφωσή του προς τις απαιτήσεις του Ελληνικού Κράτους σε σχέση με ζητήματα εθνικής άμυνας και ασφάλειας, την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του έναντι του προσωπικού του, τη διατήρηση της έδρας του στην Ελλάδα, τη μη διαγραφή των μετοχών του από το Χρηματιστήριο Αθηνών, κ.ά. (άρθρο 2).

Ρυθμίζονται επίσης ζητήματα της εταιρικής διακυβέρνησης, κατ' αναλογία προς τα ποσοστά δικαιωμάτων ψήφου του Ο.Τ.Ε. που θα κατέχει κάθε μέτοχος, όπως, λ.χ., η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, ο τρόπος εκλογής των μελών του και λήψης αποφάσεων, ο τρόπος ανάδειξης του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου και τα θέματα που σχετίζονται με την Εκτελεστική Επιτροπή και την Επιτροπή Ελέγχου. Οι ρυθμίσεις αυτές διαφοροποιούνται αναλόγως προς τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) το Ελληνικό Δημόσιο κατέχει ποσοστό τουλάχιστον 15% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου, β) το Ελληνικό Δημόσιο κατέχει ποσοστό κατώτερο του 15% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου, ή γ) η Deutsche Telekom κατέχει ποσοστό κατώτερο του 25% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου (άρθρα 3 έως 7).

Καθορίζεται ο τρόπος κατά τον οποίο οι συμβαλλόμενοι θα ασκούν τα δικαιώματα ψήφου τους υπό ειδικές συνθήκες, όπως η ύπαρξη ή μη εκτελεστικής επιτροπής, η σύμπτωση της ιδιότητας του Διευθύνοντος Συμβούλου και του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου στο ίδιο πρόσωπο, κ.λπ. (άρθρο 8).

Ορίζονται τα θέματα για τα οποία το Ελληνικό Δημόσιο θα έχει δικαίωμα αρνησικυρίας, τα οποία είναι: α) τα αναφερόμενα στο άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 3631/2008 (διάλυση της εταιρίας, εκκαθάριση, συμμετοχή σε εταιρικό μετασχηματισμό, καθώς και μεταφορά, εκχώρηση, επιβάρυνση ή μεταβολή προορισμού των στρατηγικής σημασίας στοιχείων του ενεργητικού και των βασικών δικτύων και υποδομών), β) εταιρικά θέματα, όπως, ενδεικτικώς, τα θέματα για τα οποία, με βάση την εταιρική νομοθεσία, απαιτείται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία στη γενική συνέλευση των μετόχων, η έγκριση των οικονομικών καταστάσεων του Ο.Τ.Ε., η τροποποίηση της καταστατικής του έδρας, η διανομή έκτακτων μερισμάτων ή προμερισμάτων, ο εξωτερικός χρηματοοικονομικός δανεισμός υπό όρους, αλλαγές στις εξουσίες του διευθύνοντος συμβούλου και της εκτελεστικής επιτροπής, γ) επιχειρηματικά θέματα, όπως, ενδεικτικώς, περιπτώσεις διάθεσης ή απόκτησης πάνω από το οριζόμενο όριο, αλλαγές στην εταιρική επωνυμία «Ο.Τ.Ε.» και τα εμπορικά σήματα του ομίλου Ο.Τ.Ε. και συναλλαγές με εταιρίες του ομίλου Deutsche

Telekom πάνω από συγκεκριμένο ποσό (άρθρο 9).

Θεσπίζονται περιορισμοί ως προς την απόκτηση ή διάθεση (αμέσως ή έμμεσα) από την Deutsche Telekom δικαιωμάτων ψήφου στον Ο.Τ.Ε., χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του Ελληνικού Δημοσίου, με ισχύ έως την 31.12.2011 (άρθρα 10 και 11). Περαιτέρω, ορίζεται ότι, σε περίπτωση που ένας εκ των συμβαλλομένων σκοπεύει να μεταβιβάσει μετοχές ή δικαιώματα προτίμησης για νέες μετοχές, οφείλει να προσφέρει προς πώληση τους τίτλους αυτούς ή τα σχετικά δικαιώματα πρώτα στον έτερο συμβαλλόμενο, ο οποίος θα έχει δικαίωμα να αρνηθεί, οπότε και η μεταβίβαση θα μπορεί να γίνει προς οποιονδήποτε τρίτο υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις (άρθρα 12 και 13). Επιπλέον, θεσπίζεται δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου να απαιτήσει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από την Deutsche Telekom την πώληση προς αυτό των μετοχών του Ο.Τ.Ε. που κατέχει, στην περίπτωση που ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, απ' ευθείας ή έμμεσα, αποκτήσουν, απ' ευθείας ή έμμεσα, ποσοστό 35% των δικαιωμάτων ψήφου στην Deutsche Telekom (άρθρο 14).

Θεσπίζεται υποχρέωση διαβούλευσης για θέματα που έχουν συλλογική επίδραση στο προσωπικό του ομίλου Ο.Τ.Ε. (άρθρο 15), ρυθμίζονται θέματα εταιρικής διακυβέρνησης των εταιριών του ομίλου Ο.Τ.Ε. (άρθρο 16) και καθορίζονται δεσμεύσεις: α) της Deutsche Telekom, και συγκεκριμένως, η μη διαγραφή των μετοχών του Ο.Τ.Ε. από το Χρηματιστήριο Αθηνών και η υποχρέωση μη ανταγωνισμού στην Αλβανία, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, τη Ρουμανία και τη Σερβία, β) του Ελληνικού Δημοσίου, και συγκεκριμένως, η παροχή πληροφοριών για τον Ο.Τ.Ε. και τον όμιλο Ο.Τ.Ε. και γ) αμφοτέρων των συμβαλλομένων, και συγκεκριμένως, η παροχή «καθολικών υπηρεσιών», η συμμόρφωση σε θέματα εθνικής άμυνας και εθνικής ασφάλειας και η συνεργασία για τη λήψη των απαιτούμενων ρυθμιστικών εγκρίσεων (άρθρο 17).

Ορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρωθούν για τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι συμβαλλόμενοι ως προς την πλήρωση των εν λόγω προϋποθέσεων, καθώς και η διάρκεια και οι περιπτώσεις λύσης της Συμφωνίας (άρθρο 18).

Περαιτέρω, ρυθμίζονται: α) η υποχρέωση των συμβαλλομένων να διαβουλεύονται μεταξύ τους πριν προβούν σε οποιαδήποτε δημόσια ανακοίνωση (άρθρο 19), β) η διαδικασία επίδοσης, αποστολής ή παράδοσης οποιασδήποτε ειδοποίησης (άρθρο 20), γ) η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθείται για την τροποποίηση της Συμφωνίας (άρθρο 21), δ) η μη εκχώρηση, ανάληψη ή μεταβίβαση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ενός των συμβαλλομένων

χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του άλλου (άρθρο 24), ε) η υποχρέωση τήρησης εμπιστευτικότητας ως προς τις πληροφορίες και όποιο άλλο υλικό σχετίζεται με τις συναλλαγές που περιγράφονται στη Συμφωνία (άρθρο 26), και στ) η υπαγωγή της Συμφωνίας στο Ελληνικό δίκαιο και κάθε διαφοράς από αυτή σε διαιτησία με βάση τους κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (άρθρα 27 και 28).

Σημειώνεται ότι η Συμφωνία αυτή παράγει αποτελέσματα μόνο μεταξύ των συμβαλλόμενων σε αυτή μετόχων. Εξ άλλου, με την προς κύρωση Συμφωνία δεν τίθεται η κοινοτική αρχή της ισοδυναμίας της ψήφου των μετόχων, όπως ήδη έχει γίνει αποδεκτή με το άρθρο 38 παρ. 4 του ν. 3522/2006, και αναγνωρίζονται δικαιώματα αρνησικυρίας του Δημοσίου έναντι του αντισυμβαλλομένου στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας ενόψει της προστασίας του γενικού συμφέροντος (βλ., συναφώς, τις αποφάσεις του ΔΕΚ της 13.5.2003, Επιτροπή κατά Ισπανίας, υπόθεση C-463/03, 2.12.2004, Επιτροπή κατά Ολλανδίας, υπόθεση C-41/02, της 13.1.2005, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-38/03, και της 15.6.2005, Επιτροπή κατά Γαλλίας, υπόθεση C-255/04).

II. Παρατηρήσεις επί του Νοχ

α) Με το άρθρο πρώτο του Νοχ κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η Σύμβαση Πώλησης Μετοχών και, με το άρθρο δεύτερο, η Συμφωνία Μετόχων.

Η διοικητική δράση από το κράτος εκδηλώνεται συχνά με τη μορφή της διοικητικής σύμβασης (βλ. Σπ. Φλογαΐτη, Η διοικητική σύμβαση: έννοια και φύση, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα, 1991, σελ. 21).

Η κύρωση της σύμβασης με νόμο είναι συνήθης πρακτική και κρίνεται αναγκαία όταν η σύμβαση είτε καταρτίσθηκε με διαδικασία διαφορετική από εκείνη που προβλέπουν οι γενικές ή ειδικές διατάξεις, είτε περιέχει όρους που δεσμεύουν τους τρίτους (μη συμβαλλομένους), είτε περιέχει όρους που αντίκεινται στην ισχύουσα νομοθεσία, είτε περιέχει ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις ή ρυθμίσεις για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από την εκτέλεση και λύση της σύμβασης με διαιτησία. Στις περιπτώσεις αυτές η σύμβαση καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, η ισχύς της όμως εξαρτάται από την κύρωσή της με νομοθετική πράξη (όπως εν προκειμένω ρητώς ορίζεται στο άρθρο 18.1.1 της Συμφωνίας), δυνάμει της οποίας και μόνο παράγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ιδρύει (βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 2007, σελ. 213 επ., και ΣτΕ 4025/1988 σύμφωνα με την οποία, εάν η σύμβαση δεν έχει κυρωθεί με νόμο, οι όροι της δεν δύνανται να υπερισχύσουν διατάξεων της

νομοθεσίας). Όπως, μάλιστα, γίνεται δεκτό και έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας, όταν κυρούται η σύμβαση με νομοθετική πράξη, οι σχετικοί με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων όροι της εξακολουθούν να έχουν συμβατικό χαρακτήρα. Αντιθέτως, οι όροι της που αποκλίνουν από τις ισχύουσες διατάξεις ή θέτουν απρόσωπους κανόνες που δεσμεύουν τρίτους, έχουν τη φύση νομοθετικής διάταξης και, ως εκ τούτου, οι διοικητικές πράξεις που εκδίδονται βάσει αυτών είναι δυνατόν να προσβάλλονται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

β) Συμφώνως προς το άρθρο 18.1.1 της Συμφωνίας, η αναβλητική αίρεση της θέσης της σε ισχύ πληρούται την ημέρα της κύρωσής της με νόμο. Εξ άλλου, συμφώνως προς το άρθρο τρίτο του Νσχ «Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Αθήνα, 17.6.2008

Οι εισηγητές
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Ευρωπαϊκών Μελετών
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Επ. Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών